

Pestprotocol basisschool Willibrord

Wat is pesten, wat is plagen, en wat is het verschil.

Nationaal pestprotocol.

Pestprotocol RKBS Willibrord.

Adviezen aan ouders.

Kanjertraining: algemene informatie over de training en pesten.

Wat is pesten?

'Iemand wordt getreiterd of is het mikpunt van pesterijen als hij of zij herhaaldelijk en langdurig blootstaat aan negatieve handelingen verricht door één of meerdere personen'.

Je noemt iets pesten als er sprake van een ongelijke machtsverhouding. Als er gepest wordt, is het ene kind altijd sterker dan het andere. De pestkop misbruikt zijn macht.

Het slachtoffer heeft moeite zich te verdedigen. Het is steeds dezelfde die wint of die verliest.

Meestal gebeurt pesten niet zomaar een keer.

Wat is plagen?

Bij plagen is er sprake van incidenten. Een persoon zegt iets, een andere zegt iets terug en meestal is het dan afgelopen. Vaak is het een kwestie van elkaar voor de gek houden. De machtsverhouding is gelijk. Plager(s) en geplaagde(n) hebben een gelijke of bijna gelijke macht. Bij plagen loopt de geplaagde geen blijvende psychische en/of fysieke schade op en is in staat zich te verweren.

Wat is het verschil tussen plagen en pesten?

Als kinderen aan elkaar gewaagd zijn, is er sprake van plagen. De ene keer doet de één iets vervelends, een volgende keer is het de ander.

Plagen hoort erbij. Daar moet je (leren) tegen (te) kunnen. Plagen is een manier om grenzen te verkennen: hoever kan ik gaan? Plagen verduidelijkt iemands sterke en zwakke punten. Plagen is een spelletje. Niet altijd leuk maar nooit bedreigend. Pesten is dat wel.

Nationaal onderwijsprotocol tegen pesten

De vier landelijke organisaties voor ouders in het onderwijs ontwikkelden enkele jaren geleden een onderwijsprotocol tegen pesten. Tegelijkertijd werd een brochure uitgegeven met handvatten voor scholen om een beleid tegen pesten te ontwikkelen. Het is de bedoeling dat alle geledingen in een school: bestuur, ouderraad, medezeggenschapsraad en team zich afvragen hoe de school een veiliger plaats kan worden voor leerlingen.

Er worden zes aanbevelingen gegeven om pesten op school aan te pakken, van elke aanbeveling worden uitwerkingen gegeven.

Samengevat luiden deze:

1. Pesten moet worden onderkend als probleem door alle betrokkenen: kinderen die gepest worden, pestende kinderen, meelopers, afzijdige kinderen, leerkrachten en ouders.
Daartoe zijn voorlichtings- en studiebijeenkomsten nodig voor leerkrachten en ouders. Ook kunnen informatiebrochures aan ouders worden verstrekt.
2. De school probeert pesten te voorkomen.
Leerkrachten proberen een veilige sfeer te scheppen in hun klas. Er kunnen projecten in de klassen worden uitgevoerd over pesten en omgaan met elkaar. Ook kan worden gewerkt aan het gezamenlijk opstellen van klassenregels. Er kan gewerkt worden aan de hand van video's of toneelproducties.
3. Leerkrachten zijn in staat om pesten te signaleren als het toch optreedt. Zij kunnen hierin worden geschoold. Ook zijn er enkele boeken en brochures die aangeven op welke signalen gelet moet worden.
4. Leerkrachten nemen duidelijk stelling als ze merken dat leerlingen worden gepest.
Heel belangrijk is hierbij het invoelend vermogen van de leerkrachten. In diverse trainingen wordt hier aandacht aan besteed.
5. De school beschikt over diverse aanpakken als er gepest wordt.
Leerkrachten kunnen worden geschoold in diverse methoden om pestproblemen aan te pakken. Daarnaast kunnen ze ook hulp van anderen inschakelen. De methoden zijn gericht op het pestende kind, het gepeste kind en op de klas als geheel.
6. Er is een vertrouwenspersoon, die klachten van leerlingen en ouders over het pestbeleid op school kan indienen bij een klachtencommissie.

Pestprotocol RKBS Willibrord.

Ons pestprotocol is afgestemd op het nationaal protocol zoals boven beschreven. Hieronder vindt u onze invulling van de genoemde zes punten:

1. Het onderkennen van pesten en informeren van elkaar:

Pesten wordt op onze school erkend als ontoelaatbaar gedrag. Ouders hebben ook middels de laatste ouderenquête aangegeven dit ook als een probleem te onderkennen.

Als school hebben we gekozen de kanjertraining te geven (www.kanjertraining.nl) Onze leerkrachten zijn hierin geschoold, en daarbij is ook een informatieavond gegeven voor de ouders (twee jaar terug). Middels dit pestprotocol hopen we zoveel mogelijk duidelijkheid te verschaffen aan ouders, kinderen en team. De kanjertraining is een school leerlijn waarbij kinderen hun vaardigheden en inzichten dus blijvend kunnen ontwikkelen.

2. Preventie:

Het zelfbeeld van kinderen is veelal de voedingsbodem voor pestgedrag. Juist dit is ook de ingang die de kanjertraining onder andere gebruikt om pesten zichtbaar, tastbaar en bespreekbaar te maken. Buiten de schoolregels om: pesten doe je niet, en wordt niet getolereerd, vinden wij het belangrijk kinderen individueel en als groep een dusdanige sociale ontwikkeling te laten doormaken dat pestgedrag moeilijker maakt.

3. Signalering:

Zoals gezegd zijn onze docenten getraind in het zien, voorkomen en behandelen van pestgedrag. Basisvoorwaarde blijft voor iedereen verbonden aan onze school dat signalen die wijzen op pesten; door ouders, kinderen, of anderen, altijd serieus worden genomen.

4. Stellingname:

Pesten wordt op onze school niet getolereerd. Ons pestprotocol is daarom ook een onderdeel van ons gedragsprotocol. Bij structureel pestgedrag treedt ons gedragsprotocol in werking.

5. Meerdere aanpakken :

Met het hebben van vele kanjertrainers is reflectie tussen leerkrachten mogelijk, waardoor signalering en aanpak van pesten een continu proces blijft.

De Willibrord school meent dat de sociale ontwikkeling van kinderen door de handvatten die de kanjertraining biedt, tezamen met het bespreken van verschillende situaties door de leerkracht met de groep, ons en de kinderen kan helpen pestgedrag te verminderen.

Het aankomende sociaal emotionele Leerling Volg Systeem (LVS) is eveneens een middel om tot concrete aanpak(ken) te komen.

Ook het opnemen van pesten in ons gedragsprotocol en het borgen van dit protocol biedt steun en duidelijkheid.

6. Contactpersoon:

Op onze school is een contactpersoon aangesteld: Tiny Nachbar (Intern Begeleider)

▫ **ADVIEZEN AAN De OUDERS van onze school:**

Ouders van gepeste kinderen:

- a. Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- b. Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- c. Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken
- d. Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen.
- e. Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport
- f. Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt
- g. Meld pesten van en door wie dan ook altijd

Ouders van pesters:

- a. Neem het probleem van uw kind serieus
- b. Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden
- c. Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen
- d. Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet
- e. Besteed extra aandacht aan uw kind
- f. Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport
- g. Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind
- h. Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat

Alle andere ouders:

- a. Neem de ouders van het gepeste kind serieus
- b. Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan
- c. Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- d. Geef zelf het goede voorbeeld
- e. Leer uw kind voor anderen op te komen.
- f. Leer uw kind voor zichzelf op te komen
- g. Meld pesten van en door wie dan ook altijd.

Algemene informatie kanjertraining

In de praktijk van het Instituut voor Kanjertrainingen

De Kanjertraining is er voor kinderen die de moed hebben te erkennen dat ze er niet bij horen. Als uw kind er niet bij hoort, dan kan dat tal van redenen hebben. Uw kind kan het gewoon slecht treffen met de kinderen om zich heen. Uw kind kan sociaal onhandig zijn, verlegen, afhankelijk, agressief, of haalt wel erg snel de schouders op: uw kind neemt niets serieus.

Op dit moment hebben duizenden kinderen de trainingen gevolgd. Dat is enorm veel. De resultaten zijn aantoonbaar goed.

Pesten

De oorzaken zijn divers.

Het blijkt dat kinderen die zachtvaardig zijn, niet van zich af bijten, toegeeflijk zijn en/of vergevingsgezind een grote kans lopen in een sociaal isolement terecht te komen.

- Intimidatie van kinderen door docenten. Geestelijke intimidatie is moeilijk vast te stellen. Wie hierover klaagt, zal nauwelijks gehoor krijgen. De inspectie kan slechts bemiddelen,
- "Anders zijn" Kinderen die niet voldoen aan een geldende groepsnorm. Groepsprobleem. Onduidelijke gezagsverhoudingen, nadruk op competitie, conflicten worden niet met overleg opgelost, maar met agressie.
- Eerder zondebok geweest. Een zondebok verraadt zich door zijn/haar lichaamstaal.
- Anonieme kinderen: om een of andere reden willen of kunnen zij niet opvallen in een klas. Ze zijn verlegen, weten geen contact te maken met andere kinderen, of zijn bang voor andere kinderen. Deze kinderen vallen nauwelijks op in de klas. Zij zullen dan ook niet aangeven dat zij worden gepest. Als het wordt ontdekt, blijkt er al een vast pestpatroon te zijn ontstaan.
- Vreemde kinderen Op zichzelf is apart zijn geen reden tot pesten. Maar als de leerkracht door te plagen, grapjes te maken, of juist boos zijn of straffen voortdurend reageert op het vreemde gedrag, is het mogelijk dat een alibi wordt verschaft aan de kinderen, die vol frustraties zitten en die iemand zoeken waarbij zij hun frustraties kunnen afreageren.
- Daarnaast zijn het vaak kinderen die zich niet serieus genomen voelen, weinig controle hebben op hun leven en met "zijnsvragen" worstelen zoals: ben ik wel een goed kind van mijn ouders, ben ik een goede vriend of vriendin, ben ik te vertrouwen, e.d.

- Het zijn kinderen die mijmeren over de vraag of ze gemist zouden worden: is het wel goed dat ik er ben op deze wereld?

Algemene kenmerken van een gepest kind.

De kinderen die worden gepest zijn meestal de groepsleden die niet zo goed voor zichzelf kunnen opkomen, het minst weerbaar zijn en het minst populair zijn in de klas. Deze kinderen hebben onvoldoende sociale vaardigheden en weten zich in sociale situaties onvoldoende te handhaven. De meeste van hen zijn "sociaal onhandig": uit verlegenheid of faalangst reageren ze net verkeerd. Daardoor lijkt het wel eens of ze pesten zelf uitlokken. De meeste van deze kinderen hebben (of krijgen als gevolg van pesten) weinig zelfvertrouwen en een negatief zelfbeeld. Zij uiten dit door zich terug te trekken en af te sluiten. Dit heeft tot gevolg dat deze kinderen in een negatieve spiraal terecht komen. Het zelfvertrouwen vermindert en de sociale vaardigheden gaan achteruit. Het is belangrijk om hier iets aan te doen. Er zijn ook provocerende slachtoffers te onderscheiden. Zij reageren als ze worden aangevallen, maar ze zijn daar niet doeltreffend in. Deze kinderen worden ook vaak door volwassenen niet aardig gevonden. Een gepest kind kan leiden aan een vorm van depressie, minderwaardige gevoelens en verlegenheid. De effecten van het pesten kunnen het slachtoffer definitief beschadigen. Gevolgen zijn bijvoorbeeld slechte studieresultaten of pogingen tot zelfmoord.

Zie ook www.pestten.net, de vele boeken van B. van der Meer KPC 1980, KPC 1992 "Treiteren op school" D.Olweus College Uitgevers 1992 "Gedrags- en Werkhoudingsproblemen & Zorgverbreding" H.Janssens, SON Eindhoven 1996

1. STEUN UW KIND

Vertel dat :

Pesten op scholen veel voorkomt

het niet zou mogen gebeuren

het kind er niet zelf voor verantwoordelijk is

het heel erg is, maar dat het is te stoppen

er veel oplossingen zijn

geef informatie. Hoe vaak komt het voor. Wat doen pesters met hun slachtoffers. Waarom pesten sommige kinderen wel en anderen niet. Waarom ziet de leraar het vaak niet? Lok ik het niet zelf uit? Waarom doet de rest van de klas niks

2. LAAT UW KIND BOEKEN OVER PESTEN LEZEN

Een overzichtslijst van boeken die betrekking hebben op pesten zijn te verkrijgen bij de openbare bibliotheek. Bij kleine kinderen kunt u ze voorlezen. Een goed leesboek voor oudere kinderen (eind basis- en begin voortgezet onderwijs) is

Tirannen. Als het kind het boek heeft gelezen, dan is er voldoende gespreksstof. U kunt de in het boek aangedragen oplossingen bespreken, of bekijken welke andere oplossingen voor het eigen probleem te bedenken zijn. U kunt met uw kind ook naar televisieprogramma's kijken over pesten

3. BELOON UW KIND.

Kinderen die lang de rol van zondebok hebben vervuld, zijn uiterst onzekere kinderen. Zij hebben een laag beeld van zichzelf. Dat zij zo zijn geworden is eenvoudig te verklaren. Pesters hebben een lage dunk van hun slachtoffers, en behandelen hen als oud vuil. Zondebokken gaan zich naar dat beeld gedragen. Help uw kind zelfrespect terug te krijgen. - Geef zakgeld en laat uw kind zelf bepalen waar het een gedeelte van het bedrag aan wil besteden. Bedenk dat sommige pesters geld afpersen in ruil voor veiligheid. Enige vorm van controle zult u daarom moeten uitoefenen. - Geef inspraak bij het kopen van kleding. Uw kind kan dan zelf de consequenties van de eigen keuzen aanvaarden.

4. FAMILIERAAD

Doel: leren voor jezelf op te komen binnen het gezin. Hoe: ieder gezinslid is gerechtigd een familieraad bijeen te roepen over ongeacht welk onderwerp: Het onderwerp wordt voorgelegd en ieder gezinslid mag zijn zegje doen. Als dit heeft plaatsgevonden, dan wordt gezocht naar een vergelijk. Het is dan wel van belang dat ouders hun kinderen "successen" laten behalen en niet bepalen wat wel en niet is geoorloofd. Op deze manier leer je kinderen voor zichzelf op te komen en aan elkaar te vertellen wat hen dwarszit of grieft, of waardoor zij zich gekwetst voelen.

Onderwerpen voor de familieraad

- Iedereen laat zijn spullen slingeren
- Een persoon is de hele dag bezig de rommel van anderen op te ruimen
- Het gebruik van de televisie in huis.
- Er is te veel ruzie in huis
- Andere omgangsnormen
- Uitgaan
- Vakantiebestemming
- Familiebezoek

Tip: Laat uw kind nadenken over de vraag welke momenten van de dag voor uzelf leuk zijn geweest. Denk op uw beurt na over de vraag welk moment voor uw kind fijn waren.

5. STIMULEER UW KIND AAN EEN SPORT TE DOEN.

Leuk, maar.. helaas is ons kind zojuist van een teamsport afgegaan vanwege dat gepest. Of: mijn kind is motorisch niet handig. Goed aan een balspel deelnemen kan mijn kind niet. Maar toch...: Kijk naar mogelijkheden die uw kind heeft om in een spel met anderen uit te blinken. Dit is goed voor het zelfbeeld of zelfrespect van uw kind. Vooral voor kinderen in de leeftijd van 10 tot 15 jaar is sport zeer belangrijk. Daarna worden andere interesses belangrijk. Judo is een sport die zowel voor zondebokken als pesters goed is. Het heeft echter pas een positief effect als het wordt gegeven door een leraar die zicht heeft op de behoefte van

een zondebok. Is uw kind motorisch minder vaardig, dan kunt u de leraar lichamelijke opvoeding inschakelen. Sommigen van hen geven motorische remedial teaching. Anderen besteden extra aandacht aan motorisch zwakke leerlingen. Als tenslotte duidelijk is dat uw kind sportmotorische vaardigheden mist, kan worden overwogen hen niet te kwellen en voor de ogen van anderen af te laten gaan. Uw kind doet niet meer mee aan gymnastiek. Uw kind zou tijdens de gymlessen kunnen scheidsrechteren, of tests afnemen bij de klasgenoten op het gebied van motoriek. (Coopertest bijvoorbeeld of: ik tel hoeveel keer je goed kunt touwtje springen)

6. HOUD DE COMMUNICATIE OPEN

Kinderen die zondebok zijn, zijn vaak gesloten. Daar zijn verschillende redenen voor:

- de pesters dreigen hard te zullen optreden als uw kind er met iemand over praat.
- uw kind durft uit een laatste restje eigenwaarde niet te erkennen dat het wordt gepest. (In de ogen van anderen ben ik niets waard.)
- uw kind is bang dat het ook door u op de huid wordt gezeten. (Maar jij doet ook zo stom. Waarom doe je dan niks terug. Stel je niet zo aan, iedereen wordt wel eens gepest, enz.)
- uw kind is bang dat u teleurgesteld bent in hem/haar. (Mijn kind kan zich sociaal niet redden, en is daarom een mislukkeling.)
- uw kind is bang dat u onzorgvuldige stappen gaat ondernemen.
- uw kind wil u beschermen. (Schat in dat vader/moeder een verhaal over gepest worden, er niet bij kan hebben, om wat voor reden dan ook.)

Overleg met uw kind welke stappen u gaat ondernemen. Uw kind moet het daar mee eens zijn. Anders bereikt u dat uw kind zich onbegrepen voelt door, of zelfs slachtoffer voelt van uw dadendrang. Uw kind moet greep krijgen/houden op de eigen omstandigheden. En als u overleg wilt plegen met leerkrachten of andere belangrijke personen van uw kind, dan bespreekt u eerst met uw kind wat u van plan bent.

7. LAAT UW KIND DEELNEMEN AAN EEN KANJERTRAINING.

Vanuit het instituut voor Kanjertrainingen wordt/is deze training landelijk opgezet.

8. LAAT UW KIND OPSCHRIJVEN WAT HET HEEFT MEEGEMAAKT.

Op deze wijze kan het kind gevoelens en situaties onder woorden brengen en van zich afschrijven **BIJ HET SCHRIJVEN KUNNEN HEFTIGE GEVOELEN VRIJKOMEN**. Gevoelens die het kind niet goed kan hanteren. Het is daarom zaak dat u als ouder uw kind bijstaat. U helpt uw kind gevoelens te uiten en u troost uw kind.

9.ACCEPTEER DE SITUATIE NIET.

Doe eerst een poging met de ouders van de "pester" te praten. Doe dat niet in verwijtende zin en zeker niet op het moment dat je woedend bent of geraakt. Want dan komen er rap onredelijkheden naar boven. Denk dus goed na. Emoties hebben snel de overhand. Overleg met anderen wat je kunt doen om in positieve zin het pesten op te lossen. Dus geen overleg met het doel de pester weg te pesten, want dat is geen structurele oplossing. Zoek hierin medestanders, zorg dat je op deze manier een sterke positie inneemt. Het kan zinvol zijn dat je voor de

aanpak van het pestprobleem moet gaan "netwerken" in de buurt, op school of bij ouders van een club. Een sociaal probleem kun je in je uppie niet oplossen.

10. BESPREEK MET UW KIND DE VOLGENDE OPLOSSINGEN

Lach erom, of laat getreiter langs je heen gaan. Onthoudt dat pestkoppen uit zijn op macht, er plezier in scheppen jou te treiteren, en absoluut niet nadenken over hun gedrag. Humor en stilte kan ervoor zorgen dat ze in hun eigen sop gaar koken. Je moet het wel vol kunnen houden, want in het begin zullen ze je zeker uitproberen. Maar uiteindelijk is de kans groot dat ze je met rust laten. Bespreek de kreet: Donder op met je gezeur! Het moet overtuigend worden gezegd, en je moet direct weglopen. Oefen het in de spiegel. Als de groep je treitert, kijk dan de zwakste in de ogen en zeg: Dit is niet leuk en loop dan weg. Blijf in de buurt van andere kinderen. Pestkoppen hebben het voorzien op kinderen die alleen staan. Pestkoppen zijn meestal laf en treiteren in groepsverband.

Voor alle ouders is het van belang dat de school ernst maakt met de aanpak van het pesten.

OUDERS VAN GEPESTE KINDEREN MOETEN WETEN DAT:

- zij niet als zeurpieten worden beschouwd als zij aan de bel trekken
- dat hun klacht geen negatieve gevolgen heeft voor hun kind
- wat er in de klas met hun kind gebeurt, zowel in preventieve als in de curatieve (m.b.t. aanpak) sfeer.

EEN SCHOOL HEEFT BELEID in praktisch en theoretisch. De ouder wordt daarover actief geïnformeerd:

- in de schoolkrant,
- in een brochure over de school
- in werving en selectie van personeel expliciet wordt nagegaan of de nieuwe collega enig zicht heeft op problematiek dat met pesten heeft te maken.
- het team zet alle zeilen bij (bijscholing, studiedagen) om het pestprobleem gezamenlijk aan te pakken.
- gepeste kinderen verlaten de school niet in de hoop op een andere school beter terecht te komen en ook de pesters zijn niet genoodzaakt de biezen te pakken.
- er is een plan van aanpak is. Dit plan van aanpak maakt deel uit van het schoolwerkplan.

actieve ouders op school, ouders die zitting hebben in de ouderraad, ouders die deel uitmaken van de MedezeggenschapsRaad (MR) zien het pestprobleem als belangrijk aandachtspunt. En daar in termen van preventie over nadenken.

Overwegingen van een leerkracht:

- Nemen mijn collega's het pesten werkelijk serieus?
- Is de schoolleiding als het erop aankomt niet terughoudend?
- Gebrek aan tijd
- Hoge werkdruk

- Overdrijf ik niet/neem ik wel goed waar.
- Moet ik hier nu met de ouders over spreken? Wat haal ik dan allemaal aan?

BELEMMERINGEN BIJ EEN LEERKRACHT

- niet iedere leerkracht staat open voor problemen waar kinderen mee kunnen zitten.
- weinig kennis van zaken
- geen verwerkt eigen pestverleden

onder ogen zien dat pesten een realiteit is, zet een ervaren leerkracht voor moeilijk te verteren gedachten: Remmende gedachten bij een leerkracht:

- Als er werkelijk zoveel wordt gepest, dan zou mij dat toch zijn opgevallen in al die jaren dat ik les geef? (Ik ben competent, dus bestaat pesten niet in mijn klas, wel in die van anderen die slecht les geven.)
- Voor mijn ogen maakten kinderen een slechte schooljeugd door en daar had ik iets aan kunnen doen? (Ik kon er niets aan doen, want het was gewoon een vreemd kind : Ikzelf ben competent.)
- Misschien ben ikzelf wel een pestkop (En dat ben ik niet, hooguit plaag ik wel eens, en daar moet een leerling toch tegen kunnen vind ik. Zo teer zijn die kinderzieltjes nu ook weer niet hoor!)

Dat zijn geen leuke gedachten.

Naar een andere school? Nee, want:

- het is een nederlaag
- het probleem wordt verplaatst

Ja, want:

- er zijn klassen waarin niet wordt gepest
- het pesten kan zo erg zijn, dat er geen andere keus meer is

Twijfel want:

- mijn kind is zo onzeker geworden, dat zelfs in een nieuwe en goede situatie hij/zij opnieuw een gemakkelijk doelwit kan worden.

Feit is dat voor de klas waaruit een zondebok verdwijnt er een zorgelijke tijd aanbreekt. De kans bestaat dat er moet worden gezocht naar een nieuwe zondebok. Voor de pesters is immers hun object van agressie verdwenen. Wanneer de leerkracht de schuld van het pesten alleen bij het betrokken kind legt, loopt hij een groot risico dat hij na verloop van tijd weer wordt geconfronteerd met de ouders van de nieuwe zondebok. Wanneer een kind uit de klas verdwijnt vanwege het pesten, moet dat voor de leerkracht een sein zijn om de sfeer in de klas dermate te verbeteren dat het pesten niet meer voorkomt. Als u iets wilt doen, dan is het verstandig niet op eigen houtje aan het werk te gaan. U hebt anderen nodig om een pestprobleem uit de wereld te helpen. Bedenk dat u actief moet nadenken over positieve oplossingen. De pester terugpesten (te onderscheiden van

zelfverdediging) is een begrijpelijke emotionele reactie, maar zal structureel niets oplossen. Breng het onder de aandacht van verschillende mensen op school.

De medezeggenschapsraad

- het bestuur
- de oudervereniging
- de oudercommissie
- de leerlingbegeleider
- de klassenleraar
- vertrouwenspersoon/maatschappelijk werker als die op school aanwezig is.
- klassenleraar
- directeur
- andere ouders die met hetzelfde probleem worstelen.

Kortom: maak het tot een gemeenschappelijk probleem. Schakel een externe instantie in wanneer niets lijkt te helpen.

- De kanjertrainer (www.kanjertraining.nl)
- Schoolarts
- Schoolmaatschappelijk werkende
- Inspectie
- Vertrouwensinspectie
- Vertrouwensarts